

Утвърждавам!

Здравко Димитров

Областен управител на област Пловдив

**Стратегия на област Пловдив
за
интегриране на ромите
2012 – 2020 г.**

Приложение: Общински планове за действие 2012-2014 г. на
Асеновград, Брезово, Карлово, Кричим, Куклен, Калояново,
Перущица, Първомай, Пловдив, Раковски, община „Родопи”,
община „Марица”, Садово, Сопот, Съединение, Стамболовци,
Хисаря.

Пловдив 2013г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I.	ВЪВЕДЕНИЕ.....	3
II.	АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА В ОБЛАСТ ПЛОВДИВ	4
II.1.	Образование.....	5
II.2.	Здравеопазване.....	12
II.3.	Жилищни условия.....	16
II.4.	Заетост.....	18
II.5	Върховенство на закона и недискриминация.....	25
II.6.	Култура, спорт и медии.....	29
III.	ВИЗИЯ.....	33
IV.	СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ.....	33
V.	ЦЕЛИ НА ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ.....	33
VI.	ПРИНЦИПИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ.....	34
VII.	ПРИОРИТЕТИ.....	34
VII.1.	Образование.....	35
VII.2.	Здравеопазване.....	36
VII.3.	Жилищни условия.....	37
VII.4.	Заетост.....	38
VII.5.	Върховенство на закона и недискриминация.....	39
VII.6.	Култура, спорт и медии.....	40
VIII.	МЕХАНИЗМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ И МОНИТОРИНГ.....	42
IX.	ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	43

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Стратегията на област Пловдив за интегриране на ромите 2012-2020 г. е рамков документ, създаден на основата на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 г. (НСРБИР), приета от Народното събрание с Решение от 1 март 2012 г. (Държавен вестник, бр. 21 от 13 март 2012 г.).

Стратегията на област Пловдив за интегриране на ромите 2012-2020 г. определя постигането на целите в стратегически и планови документи на областно и общинско ниво и е в съответствие с Актуализирания документ за изпълнение на Областната стратегия за развитие на област Пловдив (2010-2013), Националната програма за развитие: България 2020; Националната програма за реформи на Република България (2011-2015 г.) и основните международни правозащитни инструменти.

Стратегията обхваща 6 приоритетни области на интеграционната политика: образование; здравеопазване; жилищни условия; заетост; върховенство на закона и недискриминация; култура, спорт и медии.

Плановете за действие на 17 общини в област Пловдив са неразделна част от стратегията и са структурирани за изпълнение в два периода: 2012 - 2014 г. и 2014 - 2020 г.

Настоящият документ използва името роми като обобщаващо както за българските граждани в уязвимо социално-икономическо положение, които се самоопределят като роми, така и за гражданите в сходна ситуация, които околното население определя като такива, независимо от начина на тяхното самоопределяне.

Стратегията на област Пловдив за интегриране на ромите 2012-2020 г. прилага териториален и целенасочен интегриран подход и определя актуалното състояние, основните приоритети, визията, целите, принципите, механизмите за изпълнение и мониторинг.

За постигане на изпълнението на стратегията се включва планиране с обхват на действие в 17 общини в област Пловдив. Единствено община Лъки не участва в областното планиране поради факта, че на територията ѝ не живее ромско население.

Областната стратегия отразява комплексно потребностите на ромското население, икономическата целесъобразност и финансовите възможности на всички участници в процеса на изпълнението ѝ.

II. АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА В ОБЛАСТ ПЛОВДИВ

По официални данни на Националния статистически институт (НСИ) от преброяването през 2011 г. населението на област Пловдив е 683 027 души, от които 30 202 души са се самоопределили като роми - 4,9 % от населението на областта.

Общини	Общо	В т.ч. отг.	Етническа група				
			Българска	Турска	Ромска	Друга	Не се самоопреде- ляят
Общо за областта	683027	620373	540303	40255	30202	3985	5628
Асеновград	64034	58258	45242	11826	633	106	451
Брезово	7298	6859	5695	34	1094	13	23
Калояново	11879	11698	10369	549	742	15	23
Карлово	52307	48503	39586	2696	5781	269	171
Кричим	8409	8185	4652	1646	564	44	1279
Куклен	6431	6007	3631	1750	516	12	98
Лъки	2902	2687	2572	65	..	..	44
Марица	32438	28834	25539	897	1977	58	363
Перущица	5058	4947	3358	7	1552	8	22
Пловдив	338153	308866	277804	16032	9438	3105	2487
Първомай	25883	24312	20552	2092	1526	28	114
Раковски	26381	23766	21899	97	1677	40	53
Родопи	32602	24821	22410	1325	841	80	165
Садово	15604	12206	10932	397	795	22	60
Сопот	9827	8899	8377	190	187	108	37
Стамболовски	20771	19980	17739	386	1620	45	190
Съединение	10450	9682	8678	183	787	14	20
Хисаря	12600	11863	11268	83	471	13	28

Най-много български граждани от ромски произход живеят на територията на община Пловдив - 9438 лица или 31 % от всички роми в област Пловдив, основно съсредоточени в „Столипиново“ - най-големият квартал на Балканския полуостров, населен предимно с представители на етнически групи. След община Пловдив с по-висока численост на ромско население се нареждат общините Карлово с 5781 души, „Марица“ с 1977, Раковски с 1677, Стамболовски с 1620, Перущица с 1552, Първомай с 1520 и Брезово с 1094.

Степента на урбанизация на самоопределилите се като роми лица от общините на територията на област Пловдив е различна, но ромското население преобладаващо е концентрирано предимно в градовете.

II.1. Образование

- Данни за ресурсите на образователната структура в област Пловдив

Училищната мрежа на област Пловдив е изградена от 206 училища, от които:

- 36 държавни, от които 27 професионални, 5 специални, 1 Пловдивска духовна семинария и 3 към Министерството на културата;
- 158 общински, от които 14 начални, 106 основни, 31 СОУ, 5 профилирани гимназии, 1 професионална гимназия, 1 спортно училище.
- 12 частни, от които 4 професионални колежа, 2 професионални гимназии, 3 профилирани гимназии, 2 ОУ и 1 СОУ.

Към 01.12.2012 г. в училищата на област Пловдив се обучават 69 307 ученици, педагогическият персонал наброява 7668 лица.

- Данни за отпадане на ученици

За учебната 2010/2011 г. общият брой отпаднали ученици е 539.

За учебната 2011/2012 г. общият брой отпаднали ученици е 671.

Към 30.09.2012 г. броят на отпадналите ученици е нараснал на 778.

По данни на РИО - Пловдив отпадналите ученици от училищата на територията на област Пловдив в по-голямата си част са от ромски произход и социално слаби семейства. Могат да се посочат следните конкретни причини за отпадането на тези ученици:

- Нежелание на родителите да изпращат децата на училище;
- Тежко материално положение - липса на жилищни условия, средства за храна, облекло и учебни помагала;
- Повтаряне на съответния клас повече от две години;
- Неурядени документи след промяна на местоживееене.

В образователната система е въведена строга форма за отчетност на движението на децата и се прилагат всички законови форми за задържането и връщането на децата в училище.

Учениците, заминаващи с родителите си в чужбина, се увеличават в годините. Причините за заминаванията са различни и по-голямата част от тези деца, подлежащи на задължително обучение, продължават образоването си там.

Най-често предприеманите мерки за задържане на учениците и намаляване на отпадащите са свързани с: обхождане на домовете, срещи с родители и близки на децата, съвместни действия с отделите „Закрила на детето”, търсене на съдействие от общинските администрации и Комисиите за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, организиране на интересни за учениците в различните възрастови групи извънкласни форми, състезания, участие в проекти и други. Възможните полагани усилия не водят до положителни резултати, което е видно от завишаване на отпадналите ученици в сравнение с 2010/2011г. (539 отпаднали). Необходимо да се търсят и нови подходи. Да се намерят работещи модели на сътрудничество с местните ромски общности, с неправителствените и гражданските организации.

Търси се обратна връзка за преместващите се и напускащи училище ученици, за да бъдат обхванати в населените места, в които са се преместили да живеят със семействата си.

- Данни за реинтегриране на отпадналите ученици

Реинтегрирането на отпадналите ученици е по посока на придобиване на професионална квалификация:

- откриват се вечерни и задочни форми на обучение в професионалните училища с различен срок на обучение за ученици, отпаднали от училище или пропуснали други възможности да придобият професионална квалификация;
- в две основни училища, едно СОУ и едно ПУ са открити паралелки за професионално обучение след завършен VI, VII или VIII клас с две- или тригодишен срок на обучение за придобиване на професионална квалификация.

- Данни за работа с родители

Включване на родителите в училищните инициативи и съвместни дейности с обединена родителска общност за преодоляване на проблема с отпадането на учениците. Стремежът е родителите да станат част от тази дейност, като се ангажират постепенно в дейността на училището.

Стратегия на област Пловдив за интегриране на ромите 2012-2020 г.

Съвместните екскурзии с тях създават възможности за осъществяване на попълноценна връзка между преподавателите, учениците и родителите, за да се осъзнае необходимостта на образованието на съвременния етап.

Присъствието им не само на общоучилищните тържества, но и на различни други мероприятия – лекции на различни теми, посещения на културни институции, допринася за намаляване на безпричинните отсъствия на децата им.

Всички клубове са отворени за посещения от родителите, като в някои от тях се предвиждат съвместни дейности. Когато освен учителя, а и семейството е съпричастно към интересите на детето, тогава и ефектът от прилагането на извънкласните форми е много по-добър. Въвличането на родителите към училищните проекти, конкурси и обсъждания ще спомогне за изграждане на позитивна атмосфера на взаимно уважение, толерантност и партньорство. Родителите са значително облекчени от предоставяните бесплатни форми за обучение, които при други обстоятелства са трудно достъпни за техните деца.

- Дани за извънкласни дейности

Участие в Национални програми „С грижа за всеки ученик” от 2008-2012 г. За периода 2010/2011 и 2011/2012 учебна година в програмата – модул III „Осигуряване на допълнително обучение на учениците за повишаване на нивото на постиженията им по общообразователните предмети” са включени 669 ученици от 37 училища, разпределени в 129 групи.

Изпълнени са проектите за извънкласни дейности „За всеки талант има сцена” по Национална програма „Училището – желана територия на учениците” – 2007-2008 г.; „Училище на две скорости” по оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, компонент 1 „Без звънец” BG051P0001-4.1.02 – 2009-2010 година.

Ежегодно се участва в Националната програма „Училището – територия на учениците”, модул „Подкрепа на целодневното обучение на учениците от начален етап” – оборудване на стаи и закупуване на дидактични материали; модул „Ритуализация на училищния живот” – изработване на ученически униформи;

По проект „УСПЕХ” BG051P0001-4.2.05 през учебната 2012/2013 г. 80 училища на територията на област Пловдив, в половината и повече от които с ученици от ромски произход, участват в модула: „Да направим училището привлекателно за младите хора”, свързан с развитието на тригодишната програма за извънкласни и извънучилищни дейности.

Стратегия на област Пловдив за интегриране на ромите 2012-2020 г.

С разширяването на целодневната организация на работа в училище чрез разкриване на ПИГ и извънкласни форми, включването на учениците в групи по СИП, извънкласни и извънучилищни форми са се реализирали:

Организирани извънкласни дейности и неформални клубове по интереси, увеличаване на неформалните спортни прояви – турнири, спортни празници.

Осигурен достъп до спортната база на училищата, до компютърните кабинети и училищните библиотеки.

Поредица тематични срещи с родители по проблемите на отговорността за възпитанието и образоването на децата и общите задължения на родителите.

Осигуряване на занимания по интереси през лятната ваканция;

Използване на спортната база на училището и през лятната ваканция под контрола на учителите;

Посещаването на различни извънкласни форми в зависимост от потребностите и интересите на децата повлиява на личностното и интелектуалното им развитие и изява и като цяло подобрява качеството на образователния процес.

Създадените възможности за развитие на потенциала помагат за социалната интеграция на децата и последващата им реализация. За повечето от тези деца училищните извънкласни форми са единствените възможности за развитие на интересите им, при това напълно бесплатно. Атрактивните, полезни и занимателни инициативи насърчават децата в техните интелектуални търсения, създават чувство за принадлежност към училище.

Извънкласни и извънучилищни дейности в областта на изкуствата, науката и техниката и спорта:

По данни от директорите от област Пловдив активно участие в изявите по националния календар за извънучилищни дейности на МОН и по трите направления: „Наука и техника”, „Изкуства” и „Спорт” са взели над 68 училища, професионални гимназии и 3 ОБДК – гр. Стамболовски, гр. Пловдив и гр. Асеновград с над 3750 участници. От тях отличени, индивидуално и отборно, са 1142 ученици.

Пловдивска област освен активен участник е и организатор на част от изявите. Това са: XI-ти Международен пленер „Традиция, екология, творчество”, Национално състезание с клубовете на знаещите, Национално състезание „Луд химик”, Национално състезание по дизайн, Национален конкурс за ученическо фото- и видеоизкуство, Национален конкурс за изпълнители на забавна песен.

- Данни за ограмотяване на малограмотни и неграмотни възрастни

Брой училища, работещи по проекта BG051PO001-4.3-01 – Ограмотяване на възрастни „Нов шанс за успех” по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”:

17 училища в област Пловдив, от които по общини: едно училище – община Асеновград; две училища – община Калояново; две училища – община Карлово; едно училище – община Кричим; едно училище – община „Марица”; пет училища – община Пловдив; едно училище – община Първомай; едно училище – община Раковски; три училища – община Стамболовийски.

Броят на сформирани групи и обучаеми е:

Групи за ограмотяване на възрастни – 42 с 556 обучаеми.

Групи за завършване на прогимназиален клас (V, VI или VII клас) – 26 с 314 обучаеми.

Броят на обучаемите, завършили курса на обучение е:

За ограмотяване на възрастни – 496 обучаеми.

За завършване на прогимназиален клас (V, VI или VII клас) – 283 обучаеми.

Броят на обучаемите, явили се на изпитните тестове за сертифициране, е:

За завършен IV клас – 444 обучаеми;

За завършен прогимназиален клас (V, VI или VII клас) – 187 обучаеми.

Брой на получателите сертификат за завършен IV, V, VI или VII клас: Към момента няма налични данни - предстои определянето от МОН на лицата, успешно положили изпитите за сертифициране.

- Данни за степента на полученото образование на лица от ромски произход

По данни на НСИ след извършеното пребояване през 2011 г. населението на 7 и повече навършени години от ромската етническа група в област Пловдив наброява 25 602 души, от които:

- с висше образование: 46;
- със средно образование: 1306;
- с основно образование: 8412;
- с начално образование: 7914;
- с незавършено начално образование: 4976;
- никога непосещавали училище: 2681;
- деца, навършили 7 години, които не са тръгнали на училище: 267.

Данните показват, че 0,2 % са със завършено висше образование, 5,1 % средно образование и цели 94,7 % са с основно, начално и по-ниско образование. Най тревожен е фактът, че един на всеки 10 души от тази етническа група, никога не е посещавал училище (10.5%).

Правейки сравнение на образователната структура на ромската етническа група по общини, се отчита, че най много лица, непосещавали никога училище, са в община Пловдив - 753 лица или 9,3 %, община Раковски - 320 лица или 23 % и община „Марица” - 223 лица или 13,2 %. Докато за община Пловдив и община „Марица” е нормално броят на тези лица да е по-голям поради факта, че в тези две общини е висок процентът на населението от ромски произход, то за община Раковски е налице много висок процент на лица, които никога не са посещавали училище – близо 23 % при средни стойности за област Пловдив – 10,5 %.

- Дани за обучение на учители и директори в мултикултурна среда

В началото на всяка учебна година РИО – Пловдив прави проучване за дефицитите, потребностите и планираните квалификационни форми по теми на училищно ниво. Всички директори се запознават с националните приоритети относно квалификацията за настоящата учебна година, както и с определените, на регионално ниво дефицити. На тази база РИО - Пловдив планира извършваната квалификационна дейност на регионално ниво.

Информирането относно възможностите за квалификация на педагогическите кадри е непрекъснат и последователен процес в РИО – Пловдив. Правилното планиране, добрият подбор, професионално-ориентираният избор и методическо подпомагане е в основата на провеждането на ефективна квалификационна дейност, както на училищно, така и на регионално ниво.

През изминалата 2011/2012 учебна година са организирани и проведени регионални обучения на теми:

- Интерактивна технология за образование в мултиетническа среда, в която са взели участие 37 класни ръководители и педагогически съветници;
- Превенция срещу отпадането от училище, в която са взели участие 39 класни ръководители и педагогически съветници.
- Обучения на учителите, класни ръководители, в комуникативни умения, решаване на конфликти, гражданска и социални компетентности.

- Обучение на тема „Овладяване на българския език в условията на билингвизъм”, участници са 69 начални учители от община Раковски и община Брезово.

- По повод създаване на толерантна мултиетническа среда в българското училище и споделяне на добри практики от прилагане на проект "Превенция на отпадането на ромските ученици" през 2012 г. е организирана работна среща от РИО - Пловдив в ОУ "Васил Левски", с. Караджово, с присъствието на директори на училища от град Пловдив и област Пловдив с представители на ЦИОДУЕМ и Центъра за мултиетнически диалог и толерантност «Амалипе».

За учебната 2012/2013 година отново са предвидени квалификационни дейности на училищно и регионално ниво в тази посока.

- Основни изводи

- Причините за отпадането от училище в по-голямата си част са социални и обвързани с начина на живот и възможността за намиране на работа, а често и на прехрана на определени групи от населението на страната. Нормативната база не е достатъчно гъвкава за тези конкретни случаи, поради което дори и да имат желание, тези ученици не могат да продължат образованието си. По данни от директорите на училища, отделите за закрила на детето не подпомагат активно процеса на превенция от отпадане от училище на учениците от рискови категории.

- Решаването на проблемите трябва да бъде търсено в различни посоки. От промяна в част от нормативните актове до конкретната работа и усилие на всеки директор и учител. Необходима е конкретност при дефинирането на различните понятия като „отпаднал ученик”, „трайно непосещаващи училище”, „заминал в чужбина” в нормативната уредба. Законово не е уреден въпросът как се процедира с тези ученици, какви алтернативни възможности може да им предложи училището. При встъпване в ранен брак (14-15 години) в Правилника за прилагане на Закона за народната просвета (ППЗНП) липсват всякакви възможности за продължение на обучението.

- Достъпът до учебни материали и пособия е друга основна причина за прекъсване на обучението на децата от ромския етнос и лица в сходна ситуация. Това от своя страна създава предпоставка за намаляване на конкурентоспособността на тези млади хора в рамките на пазара на труда и в крайна сметка до влошаване на жизнения им статус.

- Създават се условия за увеличаване броя на ангажираните деца от ромски произход в извънкласни форми с друго измерение, изразено в повишаване на разнообразието им. Интересите на учениците се балансират с предоставените форми и участия в проекти – училищни и извънучилищни.

II.2. Здравеопазване

- Данни за ресурсите на здравеопазването в област Пловдив

В резултат на реформата в здравеопазването от 2000 г. към 2011 г. населението на Пловдивска област се обслужва от 2 073 лечебни заведения, в т.ч. 29 болници, 2 012 лечебни заведения за доболнична помощ, един Комплексен онкологичен център, един Център за психично здраве, един Център за кожно-венерически заболявания, 21 ясли и един Дом за медико-социални грижи за деца, 2 хосписа, Център за спешна медицинска помощ, Център за трансфузионна хематология, Регионална здравна инспекция и Районна здравноосигурителна каса. Броят на местата в детските ясли и Дом за медико-социални грижи за деца е 1 964.

В областта са налице 12 451.50 длъжности за медицински персонал, с 97.75 длъжности повече от предшестващата година. От тях 3 166 са за лекари, 1 049.25 – за лекари по дентална медицина, 15.00 – за фармацевти, 4 663.00 – за медицински специалисти по здравни грижи. На 10 х.д. от населението са осигурени 45.3 лекарски длъжности и 15.0 длъжности за лекари по дентална медицина. Съотношението “население на един лекар” през годината е 225 при 268 за страната. Лекарите със специалност са 82.7% , а лекарите по дентална медицина – 42.0%.

РЗИ - Пловдив и общините в област Пловдив са предоставили данни за разпределение на дейностите по етнически признак само по определени показатели (раждаемост, здравно осигуряване, хронични заболявания).

- Данни за здравеопазни дейности

От лекарите в лечебните заведения за доболнична помощ през 2011 г. са извършени 4 846 237 прегледа, а от лекарите по дентална медицина – 1 082 039. По домовете са направени 145 089 посещения. Средногодишно на 1 лице се падат по 6.9 амбулаторни посещения при лекарите и 0.2 посещения в домовете. При лекарите по дентална медицина посещенията се запазват 1.5.

Стратегия на област Пловдив за интегриране на ромите 2012-2020 г.

Обемът на лечебната дейност по дентална медицина бележи леко завишение. Качествените показатели, характеризиращи обслужването по дентална медицина, са почти на едно ниво.

Броят на жените, постъпили под наблюдение, във връзка с провеждане на майчино здравеопазване през 2011 г. е 9 051. От тях 61.8% са обхванати до третия лунарен месец.

В дейностите по детско здравеопазване за наблюдение са постъпили 7 803 деца, като процентът на ранно обхващане е 94.7.

С диспансерно наблюдение са обхванати 183 899 души над 18 г. и 1 762 деца до 17 годишна възраст. Относителният дял на диспансеризираните деца с алергични заболявания е 16.2%.

- Дани за родилна помощ и новородени в област Пловдив

Родилна помощ през 2010 г. е оказана на 7 321 жени. Живородените деца са 7 410 като 8.8% от тях са недоносени (през предходната година също 8.8%). Мъртвородените са 54. Показателят за мъртвораждаемост е 0.7 на 100 родени деца.

През 2011 г. родените са:

Дани за област Пловдив 2011 г.	Общо			Живородени			Мъртвородени		
	общо	момчета	момичета	общо	брачни	извънбрачни	общо	брачни	извънбрачни
	6889	3586	3303	6827	3259	3568	62	23	39

- Дани за обхвата на имунизациите по Националния имунизационен календар

Планът за профилактичните имунизации в област Пловдив е изпълнен 95.8%, а за реимунизациите – 91.5%.

Имунизации %	Туберкулоза %	HB %	МПР %	Петкомпонентна ваксина %	Пневмококова ваксина %	ВСИЧКО % на имунизации
ОБЛАСТ ПЛОВДИВ	99,42	94,58	92,65	93,35	93,64	94,59

- **Данни за осъществени здравни беседи от служители на РЗИ Пловдив в изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 г.**

Проведени са здравно-образователни беседи на тема “Туберкулоза” и “ХИВ/СПИН” с родители на деца от ОДЗ “Щастливо детство” (кв. Столипиново, гр. Пловдив) с 26 участници; 3 семинара на тема “Туберкулоза” и „Профилактика на Хепатит А” с медицински специалисти, работещи в детски заведения в гр. Пловдив с 41 участници; Беседи с родители и персонал в детски заведения на тема “Туберкулоза, рискови фактори, профилактика” с 20 участници; Проведени беседи с ученици от 7-ми и 8-ми клас от ОУ “Христо Г. Данов” - с. Розино, на тема: “Туберкулоза” и “ХИВ/СПИН” с 40 участници.

Здравни беседи с общо 292 участници от ромски произход на теми “Предпазване от нежелана и ранна бременност”, “Здравословно хранене на деца от 3 до 7 години”, “Профилактика преди и по време на бременността, предпазване от нежелана и ранна бременност”, дискусия с възрастни роми по теми: “Значение на профилактичните прегледи” и “Имунопрофилактика” с видеопрожекция.

- Основни изводи

- Пространствената обособеност и пренаселеността на жилищата при ромите силно затруднява изолацията на заразоносителите и заболяванията често приемат епидемичен характер.
- Относителният дял на здравнонеосигурените роми се задържа трайно висок (община Садово - 80%, община Калояново - 50.6%, община Сопот - 46%).

Продължителното отпадане от пазара на труда е най-силният индикатор за социално-икономическо изключване в България след 1989 г.

- Ромите продължават да са единствената общност в страната, в която семейното съжителство започва по правило в юношеските години. Ранните бракове, както близкородствените, по принцип са предпоставка за ранни раждания и за по-голям брой деца в условията на ниска биологична и социална зрелост и на по-голям риск от вродени аномалии. Начало на семеен живот –за мъже средно 18.9 г. и за жените - 17 години.

- В условията на задълбочаващо се демографско застаряване на населението, намаляващ показател за раждаемост и увеличена обща смъртност, за ромската общност е характерно съхранението на най-високия коефициент на нетно възпроизводство. Две трети от нея са деца и млади хора - почти два пъти повече отколкото етническите българи. Липсата на знания в областта на здравната култура и здраве сред ромските младежи е една от причините за високото ниво на раждаемост в малолетна и непълнолетна възраст в община „Марица”, община Калояново и община Карлово.

- Предоставяните здравни услуги на населението са крайно недостатъчни като обем и качество - общопрактикуващите лекари трудно осигуряват непрекъснато 24-часово обслужване на населението, като това се отнася най-вече за жителите на малките населени места. Незадоволителна е денталната помощ. Не се извършва необходимата профилактика, както и налагашото се лечение от квалифицирани специалисти, което касае в най-голяма степен ромското население.

- Профилактиката на социално-значимите заболявания не е на необходимото ниво. Недостатъчна е информираността на хората за техните права, гарантирани от Националния рамков договор. Центровете за спешна медицинска помощ не разполагат с необходимата техника и апаратура за оказване на качествена неотложна помощ.

- Рисковите фактори създават условия и повишават вероятността от възникване на заболявания. Най-често декларираните симптоми, хронични заболявания и страдания, диагностицирани от лекар при възрастните български граждани от ромски произход, са: високо кръвно налягане; мигrena и главоболие; артрит и ревматизъм; астма, хронични бронхити, ХОББ; сърдечни заболявания; проблеми, свързани с менопаузата; алергии; висок холестерол; язва на stomаха; проблеми на простатата.

Влошено е здравето и на 10% от децата на възраст до 9 години. Специфична особеност при ромите е много ранното настъпване на инвалидизация и масовото хронифициране на заболяванията още в средна възраст. Една трета от мъжете и две пети от жените на възраст 45-60 години вече са загубили част или изцяло работоспособността си поради лошо здравословно състояние.

- Незадоволителната степен на жизненото равнище и дълбочината на бедността сред ромите и гражданите в уязвимо социално положение се отчита като основен фактор за лош здравен статус и за ограничен достъп до медицинско обслужване.

II.3. Жилищни условия

По данни на НСИ от последното преброяване на населението и жилищния фонд от 2011 г. на национално равнище етническите българи разполагат средно с 23.2 кв.м жилищна площ на едно лице, при ромите тя е едва 10.6 кв.м.

Домакинства

Преброяването на населението и жилищния фонд са единственият източник за осигуряване на изчерпателна и детайлна информация за броя и структурата на домакинствата и семействата в тях. Към 01.02.2011 г. в област Пловдив са преброяни 265 631 домакинства. Три четвърти или 75,6 % от домакинствата живеят в градовете на областта. Средната численост на едно домакинство намалява от 2,8 през 2001 г. на 2,5 лица през 2011 г.

Разпределението на домакинствата според посочената етническа принадлежност на главата на домакинството е както следва: в 221 539 домакинства (90.4%) главата на домакинството се самоопределя към българската етническа група, в 12 842 домакинства (5.2%) - към турската етническа група, а в 7 604 домакинства (3.1%) - към ромския етнос. В 20 476 домакинства (7.7% от всички домакинства в областта) главата на домакинството не е отговорил на въпроса за етническа принадлежност.

Структурата на домакинствата от ромския етнос е разпределена, както следва: Едночленни домакинства - 14,6%, Двучленни - 13,6%, Тричленни - 14,7%, Четиричленни- 21,1% , Петчленни и повече са 36,1% от домакинствата. Голяма част (над 57,2% от домакинствата) от ромското население на територията на областта живее

в домакинства с повече от 5 члена . На територията на област Пловдив петчленни са 1148 домакинства, а шестчленни и повече са 1595 домакинства. Най-много домакинства с шест и повече лица от ромския етнос има в община Пловдив - 539 домакинства, община Карлово - 272 домакинства и община „Марица“ със 128 домакинства.

Голямата численост на домакинствата, в които живеят лицата от ромски произход, и концентрацията им в обособени квартали и махали води до социална изолация на жителите им, до влошаване на жилищните условия, до проблеми с изграждането и поддръжката на инфраструктурата и хигиената, до транспортни проблеми и трудности при осигуряването на услуги. Всички общини на територията на област Пловдив, в които ромите живеят в обособени махали и квартали, са констатирали този проблем и са предложили мерки за неговото разрешаване. Най-остро е поставен въпросът в община Пловдив - на един жител се пада средно по 23-24 кв. м жилищна площ, което е в средните за страната стойности, но населението от ромски и турски произход, обособено в 3 квартала с представители на етнически групи, живее на площ по 10 кв. м, а има и случаи на под 4- 5 кв. м.

Значителна част от ромите обитават пренаселени квартали често извън градската регулация, на места без изградена или със зле функционираща водопроводна и канализационна мрежа (особено в селските общини със слабо изградена или липсваща канализационната мрежа).

Във връзка с Плана за действие за изпълнение на Националната стратегия на РБ за интегриране на ромите (2012-2020 г.) в началото на месец август 2012 г. чрез Областна администрация – Пловдив на всички кметове на общини беше изпратена анкетна карта с цел събиране на информация по приоритетна ос „Жилищни условия“. От 18 –те общини на територията на област Пловдив само 7 (Асеновград, Калояново, „Марица“, Първомай, „Родопи“, Садово и Сопот) са попълнили в анкетните си карти, че в тези общини има определени терени за изграждане на жилища, като техническата инфраструктура е в различна степен на готовност и се налага промяна във вече съществуващите ПУП или изработване на нови. В общините Лъки, Кричим, Куклен, Перущица и Стамболовски нямат отредени терени общинска собственост за изграждане на социални жилища за лица от ромски произход. Според попълнените

анкетни карти общата площ на терените, годни за жилищно строителство, е 213 675 кв.м (над 40 терена).

- **Основни изводи**

- Не е налице пълната информация за наличието или липсата на общински терени, отредени за изграждане на социални жилища за лица от ромски произход и други лица в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация;
- В общините, в които има отредени терени за жилища, техническата инфраструктура към тях е частично изградена и се налагат много разходи от страна на общинските администрации за доизграждането ѝ.

II.4. Заетост

Трудоспособното население на област Пловдив е най-важният социално-икономически ресурс в процеса на регионалното развитие. Човешките ресурси освен производител, са и потребител на материални и духовни блага, което ги прави определящ и лимитиращ фактор за икономическия растеж на областта.

През последните няколко години се отчитат значителните различия по отношение на участието на пазара на труда на лицата от различните етнически групи. Най-висока е заетостта във възрастовата група между 15 и 64 навършени години при българската етническа група с коефициент на заетост 61.4 %. Коефициентът на безработица е най-висок сред лицата от ромската етническа група - 39.7%. При тях е регистриран и най-високият относителен дял на икономически неактивното население - 62.9%.

Данни за общия брой на безработни в област Пловдив

Регистрираните безработни лица по общини в Пловдивска област по данни на Дирекция „Регионална служба по заетост“ (ДРСЗ) - Пловдив са както следва:

Община	2010 г. /ср.месечен брой/	2011 г. /ср.месечен брой/	2012 г. /ср.месечен брой/
Асеновград	2528	2397	2648
Садово	1174	1137	1233
Лъки	95	75	84
Карлово	3014	2829	3219

Стратегия на област Пловдив за интегриране на ромите 2012-2020 г.

Сопот	305	271	327
Марица	1206	1168	1333
Съединение	632	613	607
Хисар	545	576	648
Калояново	512	458	514
Пловдив	10419	10232	11015
Първомай	1444	1401	1655
Раковски	1560	1492	1760
Брезово	381	403	478
Родопи	842	823	914
Кричим	726	631	709
Перущица	253	239	306
Стамболовийски	1393	1361	1487
Куклен	204	213	254
Пловдивска област	27233	26319	29189

Равнището на безработицата в областта, показващо какъв процент от икономически активното население представляват безработните, закономерно повтаря динамиката и колебанията на броя на регистрираните безработни.

Средномесечното равнище на безработица в Пловдивска област през 2010 г. е с 1,5 пункта по-високо спрямо 2009 г. и е **8,26%**.

През 2011 г. равнището на безработица в областта е **8,3%** спрямо икономически активното население в област Пловдив. Средномесечният брой на регистрираните безработни лица е намалял с 3,4% (26 319 през 2011 г.).

Средномесечният брой регистрирани безработни за 2012 г. е 29189 души - с 2870 повече в сравнение със същия период за 2011 г., а средното равнище на безработица е **9,6%**.

- Регистрираните безработни лица от ромски произход по Дирекции „Бюро по труда“ (ДБТ) в Пловдивска област към 28.11.2012 г. по декларации за доброволно самоопределяне са както следва:

Дирекции "Бюро по труда" в Пловдивска област	Общо	От тях до 29 г.
---	-------------	------------------------

Стратегия на област Пловдив за интегриране на ромите 2012-2020 г.

Асеновград	494	164
Карлово	1381	481
Пловдив	277	95
Марица	503	123
Родопи	825	230
Първомай	265	62
Раковски	839	238
Общо за Пловдивска област	4584	1393

Регистрираните безработни по различни признания в ДБТ от Пловдивска област, средномесечно по години от 2010 до 2012 г., са посочени в таблицата:

Показател	2010 г.	2011 г.	I-X.2012 г.
Общо регистрирани	27 233	26 319	28 996
До 29 г.	6016	6070	6928
Мъже	12266	11729	13002
Жени	14967	14590	15994
С работническа квалификация	5339	4639	5156
Специалисти	5587	5765	6508
Без квалификация	16307	15915	17332

През периода 2010 – 2012 г. в Пловдивска област успешно се реализират програми за заетост и обучение, насочени основно към неравностойните групи на пазара на труда. Включването в програми и насърчителните мерки остава една от възможностите за безработните да се реализират на пазара на труда, а за работодателите това е допълнителен стимул да наемат на работа безработни лица. От друга страна, програмите и мерките за заетост и обучение са предпоставка за социална адаптация, придобиване на знания и умения по дадена професия и възстановяване на трудовите навици на най-уязвимите групи безработни.

- Включени лица в заетост по програми и временна заетост

Реализация на насърчителните мерки по Закона за насърчаване на заетостта (ЗНЗ) и Програми за заетост и обучение в област Пловдив за периода 2010 – 2012 г.:

Стратегия на област Пловдив за интегриране на ромите 2012-2020 г.

	брой нововключени лица	брой разкрити СРМ
Насърчителни мерки	538	313
Програми за заетост и обучение	6 885	-
Всичко нововключени в мерки и програми	7 423	313-

Реализация на схеми по ОП „Развитие на човешките ресурси” за периода 2010 - 2012 г. в област Пловдив:

	брой нововключени лица
Схеми по ОПРЧР	12 267

С цел постигане на по-голям ефект в **интегриране на етническите малцинства на трудовия пазар** се изпълнява приоритет „Заетост” от международната инициатива „Десетилетие на ромското включване 2005-2015 г.” По данни на Дирекция „Регионална служба по заетост” за периода 2010-2012 г. са реализирани следните дейности:

ПОКАЗАТЕЛИ	Общо за годината /към 30.12.2010 г./	Общо за годината /към 30.12.2011 г./	Общо за годината /към 30.09.2012 г./
1. Повишаване конкурентността на ромите на пазара на труда:	1783	1411	1594
1.1 Повишаване на пригодността за заетост и квалификация на безработни роми, в т. ч.:	811	717	975
1.1.1 Мотивация за активно търсене на работа	279	355	390

Стратегия на област Пловдив за интегриране на ромите 2012-2020 г.

1.1.2 Професионална ориентация	482	334	271
1.1.3 Ограмотяване, от тях:	0	0	147
1.1.3.1 Оперативна програма РЧР	0	0	147
1.1.4 Професионална квалификация, от тях:	23	28	167
1.1.4.1 Оперативна програма РЧР	23	28	167
1.1.5 Ключови компетентности, от тях:	27	0	0
1.1.5.1 Оперативна програма РЧР	27	0	0
1.2 Осигуряване на заетост на ромите, в т. ч.:	972	694	619
1.2.1 Включени в програми, от тях:	645	456	365
1.2.1.1 Национална програма ОСПОЗ	588	342	129
1.2.1.2 Оперативна програма РЧР	3	42	206
1.2.2 Включени в насърчителни мерки по ЗНЗ	4	2	3
1.2.3 Устроени на работа на първичен пазар на труда	323	236	251
2. Насърчаване на предпринемачеството, стартиране и управление на собствен бизнес, в т. ч.:	0	4	3
2.1 Включени в мотивационни курсове	0	4	0
2.2 Включени в обучение за стартиране и управление на собствен бизнес, от тях:	0	0	3
2.2.1 Оперативна програма РЧР	0	0	3
3. Насърчаване на социалния и граждansкия диалог в подкрепа на трудовата реализация на ромите, в т. ч.:	1	3	3
3.1 Проведени срещи, кръгли маси, семинари, дискусии, приемни на ДБТ и др.	1	3	3

На пазара на труда се диференцира група от безработни лица, чиято реализация на трудовия пазар е значително затруднена.

Променената макроикономическа ситуация в страната води до изключването на голяма част от ромите от пазара на труда и до постоянно възпроизвеждане на много високи нива на безработица в общността им, както и на заетост в по-нископлатени дейности. Те са по-неконкурентни от останалите, когато сравняваме квалификацията и образоването им, социалната репутация за трудовия им статус, социалния им капитал.

Тези безработни лица са обект на специални грижи от страна на службите по заетостта.

Голяма част от представителите на ромската общност са продължително безработни трудоспособни лица, получаващи социални помощи. Те са с ниски шансове за устройване на работа на първичния пазар на труда и затова се нуждаят от специфични мерки като Национална програма „От социални помощи към осигуряване на заетост“ (ОСПОЗ).

- Брой получаващи месечни помощи по чл. 9 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане (ППЗСП)

Проблемите със заетостта и трудовите доходи обикновено са сред първите в класацията от трудности, които биват посочвани като сериозно касаещи домакинствата на българските граждани от ромски произход и в уязвимо социално положение. В същото време отпусканите социални помощи често наಸърчават културата на зависимост.

Броят на подпомаганите лица и семейства в област Пловдив, получаващи основен доход от помощи, отпусканни по чл. 9 от Правилника за прилагане на ЗСП, е както следва:

- 7642 за 2010 г., от тях в трудоспособна възраст 7286, от които безработните са 5499.
- 8034 за 2011 г., от тях в трудоспособна възраст 7665, от които безработните са 6648.
- 7183 за деветмесечието на 2012 г., от тях в трудоспособна възраст 6861, от които безработните са 6719.

На базата на съпоставителен анализ и получените данни от общините и Регионална дирекция за социално подпомагане 73 % от ромското население в област Пловдив живее от социални помощи.

Основните проблеми на представителите на ромската общност на територията на Пловдивска област са следните:

- Социална изолация;
- Липса на трудов опит и загуба на трудови навици;;
- Водещ дял на лицата без специалност и професия;
- Ниска мотивация за работа и участие в различни програми, които осигуряват образование и квалификация;

- Затруднено намиране на работа от страна на ромите;

- Незнание на български език, неграмотност;

Нивото на образование е фактор при съкращения - по-бързо се освобождават тези с по-ниско ниво на образование.

- Нежелание на част от ромите да продължават обучението си;
- Трайно намалена или загубена работоспособност вследствие на заболяване;
- Затруднено икономическо положение на семействата, които често не позволяват на децата си да се ангажират с различните видове обучения;
- Ангажираност в семейството – особено за самотните родители, майки на малки деца и такива, които се грижат за болни роднини или инвалиди;

Етнокултурните особености на ромския етнос са проблем за социалното им включване.

Голяма част от целевата група не се подписват редовно ежемесечно или въобще не се регистрират в дирекциите „Бюро по труда“.

- Основни изводи

- Броят на нерегистрираните безработни се увеличава;
- В някои общини се отчита увеличаването на безработните жени;
- Наблюдава се тенденция за повишаване на регистрираните трайно безработни лица;
- Висок е процентът на нискообразованите, което е сериозна пречка при осигуряването на работа;
- Липсва сериозна заинтересованост от страна на работодателите за наемане на безработни лица, регистрирани на трудовата борса;

- Висок е процентът на младежката безработица сред лицата от ромски произход;
- Недостатъчни възможности за квалификация и преквалификация на безработни с основно и по-ниско образование;
- Липса на информация за предприемачество и условия за кредитиране;
- Недостатъчна информация за съществуващите програми за квалификации и преквалификации;
- Висок е процентът на хората, неотговарящи на условията за включване в социалните програми;
- Липса на мотивация за активно търсене на работа;
- Положението на ромите в селата на повечето общини е затруднено. Голяма част от тях трудно преживяват икономическата криза, защото нямат земя за обработване, нямат средства да ползват земя под наем, да работят и осигуряват своите най-необходими потребности. В сравнение с градовете ромите в селата имат много по-ограничени възможности за икономическа стабилност и получаване на доходи от труд.

II.5. Върховенство на закона и недискриминация

Държавните и общинските структури за интегрирането на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация, следват принципите, заложени в Конституцията на Република България, като се гарантират равните възможности и защитата от дискриминация за всички, независимо от тяхната етническа принадлежност, пол, възраст, здравно състояние, вероизповедание и други признания.

Приоритетната област на интеграционна политика „Върховенство на закона и недискриминация“ е разработена в духа на зачитане на основните права и свободи на гражданите и утвърждаване принципите на правовия ред в общините на територията на област Пловдив.

- Данни за предприетите мерки за гарантиране правата на гражданите, с акцент върху жените и децата, защита на обществения ред, недопускане и противодействие на проявите на нетолерантност и на езика на омразата

- Анализ и оценка на криминогенните фактори в районите с преобладаващо ромско население, както и ефективността на използваните досега методи за превенция на престъпността в тях. Използване на нови и оптимални форми за противодействие и профилактиране на престъпността в мултиетническа среда.
  - Активно участие на ОДМВР - Пловдив в процеса на координиране на местните институции в общата дейност по провеждане политика за разрешаване на вече идентифицираните проблеми с ромската общност.
  - Използване потенциала на ромската общност и този на неформалните ѝ лидери за превенция на престъпността.
  - Утвърждаване на традиционната за ОДМВР - Пловдив етническа и религиозна толерантност.
  - Работа по програми за развиване на умения за общуване и ненасилствено решаване на конфликти в ромската общност, ограничаване на домашното насилие и стимулиране на нетърпимостта към него.
  - Активно се работи за преодоляване на традиционни практики в ромската общност за злоупотреби с родителска власт и съпружеско съжителство с непълнолетни лица, които засягат правата на жените и децата. В тази връзка за последните две години в ОДМВР - Пловдив има образувани 117 досъдебни производства, образувани срещу лица за извършени престъпления по чл.190 и чл.191 от НК.
  - Активна работа по Стратегията "Полицията в близост до обществото".
  - Провеждане мероприятия във връзка с обезпечаване сигурността на децата в учебните и детски заведения и на обществени места с цел ограничаване на престъпните посегателства срещу тях.
  - Обучение на полицейските служители в рамките на учебната година по предварително утвърдени планове относно правата на человека, проблемите на малцинствата, традиции, бит и култура на ромските общности и прилагане на проактивен проблемно-ориентиран подход за осигуряване реда и сигурността в ромските общности, живущи на територията на областта.
-
- **Данни за ефективността на работата на полицейските служители в мултиетническа среда при спазване на стандартите по правата на человека**

Активизиране дейността на полицейските структури по места и подобряване достъпа до полицейските услуги чрез адекватна обратна връзка с гражданите от ромски произход, които се научават да не решават семейните и битовите си проблеми чрез саморазправа.

На полицейските наряди се обръща особено внимание за тактично и вежливо, но законосъобразно и безкомпромисно отношение към всички граждани, включително и ромите.

Полицайт се обучават да проявяват уважение към ромите като към пълноправни граждани на обществото, да действат без пристрастие и предубеждение, да проявяват професионализъм, уравновесеност и сдържаност, за да изпълняват определените им от закона задължения по поддържане на обществения ред.

При възникването на проблеми, зараждането на протести и масови безредици, от изключителна важност е използването на служители, работили продължително време на територията, където пребивават ромските общности. Същите с дългогодишната си работа са изградили достатъчно висок авторитет сред малцинството и сред неговите лидери, като повлияват положително върху изхода от създадалата се проблемна ситуация.

От служителите, работещи в райони с преобладаващо ромско население, е изградена практика за често провеждане на беседи и разговори с гражданите, като се обсъждат теми, имащи отношение към запознаването със законите на Република България и на Европейския съюз; с институциите, които могат да бъдат в помощ на малцинствата при решаване на техните проблеми; ползата от образоването; хуманното отношение; изграждане на нетърпимост към насилието; вредата от наркотиците и последствията от тяхното разпространение; подобряване на личната хигиена; запознаване с болестите, предавани по полов път; рисковете от ранното съжителство и бременност.

Реализирани са редица проекти на ОДМВР - Пловдив съвместно с неправителствени организации, а именно:

- Изпълнение на дейности по Компонент 4 „Намаляване на трансмисията на туберкулоза сред лица, употребяващи венозно наркотики, лица с алкохолна зависимост, деца на улицата, бежанци и търсещи убежище” на Програма „Подобряване

на контрола над туберкулозата в България". В Пловдив са работили следните неправителствени организации: Фондация „Панацея 97" и Фондация за регионално развитие „Рома 1995".

- Изпълнение на дейности по Компонент 7 „Намаляване на уязвимостта към ХИВ на младите хора в най-голям риск (15-24 г.) чрез увеличаване обхвата на услугите и програмите, насочени към младите хора" на Програма „Превенция и контрол на ХИВ/СПИН", като в Пловдив по нея работи Национален алианс за работа с доброволци.

- Работа по проект "Подобряване на превантивната работа на полицията в училищата" чрез изнасяне на беседи от полицейските инспектори пред децата в часовете на класния ръководител. Теми – запознаване с професията на полицейския служител, лична безопасност, вредата от наркотиците, безопасност на движението и др. Срок – ежемесечно по време на учебната година. Партньори – директорите на училища в района. За периода 2010-2012 година са изнесени общо 39 беседи в училищата с преобладаващ брой ученици от ромското етническо малцинство.

- Съвместно с Фондация "Български център за джендър изследвания" (БЦДИ) реализира проект "Развитие и разпространение в България на модела на координиран отговор на общността и мониторинг на добри практики за ефективно прилагане на Закона за защита от домашното насилие" с финансовата подкрепа на Институт "Отворено общество" - Будапеща.

- С фондация "Джендър алтернативи" реализира проект "Осигуряване на устойчива правна и психо-социална подкрепа на лица, пострадали от домашно насилие в област Пловдив". Споразумението за сътрудничество ангажира ОДМВР Пловдив за информиране и насочване на лица, пострадали от домашно насилие към Бюро за социални услуги, организирано от фондацията; за информиране и насочване на лица – извършители на домашно насилие за доброволно включване в програма на фондацията; сътрудничество за разработване на специални програми, свързани с приложението на Закона за защита от домашно насилие; сътрудничество при участие в съвместни инициативи по национални и международни проекти за оказване на защита на лица, пострадали от домашно насилие.

- Продължава ежегодното издание на Детска полицейска академия и дейността по програмата "Работата на полицията в училищата", с акцент интеграция и реинтеграция особено в учебни заведения с преобладаващо ромско присъствие.

Стратегия на област Пловдив за интегриране на ромите 2012-2020 г.

- Служителите от ОДМВР – Пловдив съвместно с Местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН) към съответните общини, обществените възпитатели и отдел “Закрила на детето” работят приоритетно с малолетните и непълнолетни правонарушители от ромски произход.

- Основни изводи

- Всички институции на територията на област Пловдив, в това число и неправителствените организации, работят в посока подобряване механизмите за партньорство и сътрудничество помежду им с цел недискриминиране и даване на равни възможности на българските граждани, самоопределили се като роми;
- Във всички общини има конкретни примери за успешното интегриране на ромите чрез включването им в местните общински администрации, общинските съвети, ОП „Общинска охрана”, ОП „Градини и паркове”, ОП „Чистота”, както и в детските и учебни заведения;
- Общинските администрации обслужват с еднаква загриженост всички българските граждани;
- Наложени са строги стандарти на работа от полицейските служители във всички поделения на МВР в област Пловдив, които се изразяват в недискриминативното отношение към всички граждани, включително и ромите;
- Местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН) в общините на територията на област Пловдив активно работят в превенцията за недопускане на противообществени прояви от децата с ромски произход;
- Показателен е фактът, че през последните 20 години на територията на община Пловдив няма регистрирани нарушения на правата на граждани, принадлежащи към етнически малцинства или етнически малцинствени групи.
- Изпълняват се проекти за преодоляване на високорисковите фактори (тежки заболявания; домашно насилие; нарушени права на децата и жените) сред ромското население.

II.6. Култура, спорт и медии

Културата, спортът и медиите играят важна роля в процеса на социална интеграция на ромската общност в българското общество. И трите инструмента имат способността да създават социални взаимодействия, да стимулират разбирателството

между отделните групи в обществото и така да влияят на процеса на предлаганите възможности и възползването от тях.

Културата в широкия смисъл на думата представлява съвкупност от дейности, насочени към развиването на различните способности –творчески и спортни, като се ценят умението, а не произходът или етносът.

Спортът подсилва културния и обществения живот чрез обединяването на индивиди и общности, като генерира общи интереси и ценности и учи на социални умения, необходими за преодоляването на различията и наслобените стереотипи.

Медиите от своя страна са натоварени със задачата да запознаят широката общественост с културата, традициите и начина на живот на ромския етнос, проблемите и трудностите и да допринесат за преодоляването на негативните нагласи спрямо представителите на ромската общност в обществото.

Културната дейност в общините на област Пловдив се осъществява посредством различните културни институции като училища, музеи, спортни клубове, библиотеки и читалища, които са подпомагани от общините. Основните дейности, които те извършват, се разделят в няколко категории: кръжочна и клубна дейност; културно масова дейност; спортна дейност; библиотечна дейност; концертна и празнична дейност.

- Данни за читалищата и културните институции в област Пловдив

Най-широко разпространените културни институции са читалищата. В област Пловдив функционират общо 213 читалища, като 25 от тях са разположени в областния център. Останалите са разпределени по общини както следва: Карлово – 24 читалища, Асеновград – 23, Първомай и община „Марица“ по 18, Брезово и община Родопи по 16, Калояново – 15, Хисаря – 14, Садово – 12, Раковски – 9, Лъки, Стамболовски, Куклен и Съединение по 5 и Перущица, Сопот и Кричим по 1. В структурите на народните читалища активност по отношение на участие в програмата „Глоб@лни библиотеки - България“ са проявили общо 49 библиотеки в градските и селските райони в областта.

Училищата проявяват активност в рамките на национални програми и проекти на Министерството на образованието, младежта и науката, както и по проекти по оперативните програми.

- Данни за НПО, работещи в сферата на културната интеграция на ромите в област Пловдив

Важни функции по отношение на социалната и културната интеграция на ромите осъществяват и неправителствените организации – двадесет и пет на брой в

област Пловдив - общо четири фондации, един клон на чуждестранно юридическо лице и двадесет сдружения. Те са ангажирани със защита на правата на гражданите, разпространяването на културата на различните етноси сред широката общественост и създаване на възможности за допълнително образование и развитие на младите представители на ромския етнос и на хората, живеещи в сходни условия.

- Дейности на общинско ниво, свързани с културното многообразие

От голямо значение за културната интеграция на ромския етнос в областта е и културният календар на общините, в който се отбелязват честванията на различните празници. Ежегодно се отбелязват празниците „Детски етнофест“ и „Да съхраним традициите и да пребъдем“ в община Садово; общинският етнофестивал в община „Марица“ - „Пеем, танцуваме и живеем заедно“; стартиралият през 2011 г. проект в община Куклен „Културни празници на Куклен – да претворим традициите“, в чийто рамки през 2012 г. са се провели три празника с активното участие и на трите етноса, съжителстващи в общината. Повечето общини отбелязват празнично Международния ден на ромите на 8 април и включват участието на представителите на ромския етнос във всички концертни, творчески, спортни и художествени събития, които провеждат през годината.

- Основни изводи

- В област Пловдив е налична една добра база за осъществяване на културна интеграция на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация. Важно е да се отбележи, че читалищата играят ключова роля за пълноценното и ефективно функциониране на тази база, тъй като имат възможност да обхванат най-голям брой хора. Основен проблем за читалищата се явява недостатъчното финансиране, поради което те трудно успяват да разгърнат достатъчно широка дейност в рамките на предвидените от общините действия за по-широк обхват в различните кръжочни и клубни дейности.

- Като добра практика и идея се припознава социалната интеграция посредством спорта в различните му проявления. Той осъществява едновременно две от ключовите цели, поставени в НСРБИР - създаване на условия за равнопоставено представяне на ромската общност и създаване на условия за равен достъп на ромската общност до обществения живот. Основен фактор за изпълнението им е развитието на вече съществуващите, откриването на спортни клубове и членуването в тях на представители на ромския етнос. Важна предпоставка за пълноценното функциониране

на тези клубове е наличието на качествена и общодостъпна спортна база, където те да развиват дейността си. Приносен момент за изпълнението на тази задача е създаването на единен регистър от общините, в който спортните организации/клубове в съответната община да представят състоянието на наличните им материални бази, членски състав и план за развитие, съобразно който впоследствие да се осъществява стратегическо инвестиране за възобновяване на старите и изграждане на нови спортни бази.

- Неоспоримо е значението на медиите в рамките на приоритета за осъществяването на интеграцията на ромския етнос. Основната им задача се явява разпространяването на информация за културните празници на етноса и представяне на постиженията на успелите личности от ромски произход, като целта е да се промени негативният образ на ромите в обществото. Паралелно с това трябва да се разработят и механизми за наಸърчаване, мотивиране и стимулиране на журналисти от ромски произход да работят в средствата за масова комуникация. Препоръчителна мярка е организирането от местните медии на т. нар. „открити дни”, в които деца от ромски етнос да бъдат запознавани с дейността на медиите и журналистите като възможност за развитие. Положителен ефект за стимулиране на интереса на децата би създала и възможността за пряко участие чрез отпечатване на есе или карикатура в местните медии след провеждане на конкурс със свободен достъп.

III. ВИЗИЯ

Ромската етническа група е равноправен участник в процесите на обществото, в което се осигуряват условия за позитивната ѝ интеграция при запазване на идентичността с насока от преодоляване на обективните неблагоприятни характеристики към повишаване на жизнения статус и благосъстоянието.

IV. СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ

Интегриране на ромите в област Пловдив чрез стимулирано социално включване и утвърждаване на равни права на образование, здравеопазване, заетост, жилищни условия, правна защита, културно развитие и гражданско участие в обществения живот с планирано изпълнение на дейностите от всички заинтересовани страни в процеса на изграждането и използването на равни възможности за приобщаването им и подобряването на жизнения им стандарт с премахване на всички дискриминационни форми.

V. ЦЕЛИ НА ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ

1. Непрекъснато подобряване и ефективно използване на материалните (инфраструктура, околната среда), невеществените (труд, знания, умения, информация, опит) и финансовите ресурси в изпълнението на дейностите по приоритети за постигане на по-добро жизнено равнище при българските граждани от ромски произход и лица в уязвимо социално положение в област Пловдив.

2. Активизиране на социалното включване на българските граждани от ромски произход и лица в уязвимо социално положение с взаимното участие и сътрудничество на институциите и гражданските организации на територията на всички общини в област Пловдив и в национален мащаб.

3. Гъвкаво планиране на потребностите на ромската общност и социално уязвимите групи за разрешаване на проблемите им чрез наследчителни и осигурителни мерки за реализация във всички области на човешка дейност.

4. Устойчиво развитие на създаваните равноправни условия, предприеманите действия и постигните резултати в процеса на интеграцията на българските граждани от ромски произход и лица в уязвимо социално положение в област Пловдив.

VI. ПРИНЦИПИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ

Пълнота и цялостност – обхващане на всички проблеми и потребности на ромското население в област Пловдив и предлагане на взаимообвързани мерки за изпълнение на дейностите;

Съпричастност и разбиране на избраните приоритети в йерархията на поставените цели за всяка една от общините на територията на област Пловдив;

Конкретност и измеримост - прилагане на ясна рамка и структурираност на програмната част в плановете за действие на всяка една община от област Пловдив;

Адекватност – съответствие на конкретните потребности на общините и общността и на финансовите възможности и ресурси – налични и планирани;

Прозрачност - гарантиране на участието на всички заинтересовани страни с отчитане на нагласите и мнението на целевите групи;

Равнопоставеност на всички участници в процеса на интеграция на ромите;

Разбиране за собственост – възприемане на стратегията като собствен продукт с отговорността за изпълнението ѝ на областно и общинско ниво.

VII. ПРИОРИТЕТИ

Образование, Здравеопазване, Жилищни условия, Заетост, Върховенство на закона и недискриминация, Култура, спорт и медии.

VII. 1. Приоритет „Образование”

Оперативна цел: Получаване на равен достъп до качествено образование и по-висок образователен статус, отговарящ на нуждите на пазара на труда. Обхващане и задържане на ромските деца и ученици в образователната система.

Цели за изпълнение:

1. Равни гарантирани права до качествено образование чрез интеграция на ромски деца и ученици в смесените и обособените групи и класове в детските градини и училищата.
2. Целенасочено и постоянно мотивиране от ранна предучилищна възраст на необходимостта от задържане в училище за получаване на по-висок образователен статус с обхват на действие както в смесените, така и в обособените детските градини и училища в големите ромски квартали и в селските региони, в които учат предимно ромски деца.
3. Обучение по човешки права и възпитание в активно гражданство (равенство, недискриминация, толерантност, сигурност) в детските градини и в училищата чрез съхраняване и разпространение на културата, традициите и способностите на деца и ученици от ромски произход.
4. Реинтеграция на ромите, отпаднали от училище, с трудности и дефицити в обучението, чрез прилагане на актуални форми и програми за работа с тях.
5. Превенция на отпадане от училище и ограмотяване на неграмотни и малограмотни възрастни роми.
6. Приобщаване и приемане на родителите роми към образователния процес и засилване на участието им в училищния живот.
7. Усъвършенстване на образователните условия за качествено образование чрез разработване на квалификационни програми за взаимодействие в мултиетническа образователна среда и интеркултурна компетентност у директорите, учителите, педагогическите съветници и психологозите.

Мерките за постигане на целите са заложени в Плановете на действие на общините на територията на област Пловдив.

Регионалният инспекторат по образование – Пловдив е водеща отговорна институция за изпълнение на целите в приоритет „Образование”.

Изпълнението на целите по приоритет „Образование” е в съответствие с Приоритет 1, Подприоритет 1.1 „Осигуряване на достъпно и качествено образование за

развитие на личността чрез осъвременяване на системата на образование и осигуряване на нейната адаптивност спрямо нуждите на пазара на труда” от Националната програма за развитие: България 2020 и ще допринесе за изпълнението на Националната програма за реформи (2011-2015г.) в изпълнение на стратегия „Европа 2020” пряко с постигането на цел 4 „Дял на преждевременно напусналите образователната система от 11% до 2020 г. и дял на 30-34 годишните със завършено висше образование - 36% до 2020 г.” и косвено с постигането на цел 5 „Намаляване на броя на живеещите в бедност с 260 хиляди души”.

VII.2. Приоритет „Здравеопазване”

Оперативна цел: Подобряване на качеството на здравното обслужване и осигуряване на по-добър здравен статус при равен достъп до здравна помощ, услуги и превантивни програми.

Цели за изпълнение:

1. Превенция на рисковите заболявания, ранната раждаемост и детската смъртност сред ромското население с осигуряване на достъп до ранна диагностика, редовна профилактика и информираност.
2. Повишаване броя на квалифицираните роми, работещи в здравната система. Развиване на медиаторството и на различни форми на работа за и в общността (здравни социални центрове и др.).
3. Създаване и възстановяване на практики, свързани със здравното обучение и образование, за повишаване на здравните знания сред ромското население.
4. Намаляване на относителния дял на здравнонеосигурените лица от ромски произход чрез приемане на законодателни инициативи по отношение на здравното осигуряване на лица с ниски доходи, в това число и на дълготрайно безработните.
5. Мониторинг на здравното състояние на лицата в неравностойно положение, принадлежащи към етнически малцинства - разработване и внедряване на механизми за наблюдение и оценяване на здравното състояние на ромското население.

Мерките за постигане на целите са заложени в Плановете за действие на общините на територията на област Пловдив.

Регионалната здравна инспекция – Пловдив е водеща отговорна институция за изпълнение на целите в приоритет „Здравеопазване”.

Изпълнението на целите по приоритет „Здравеопазване” е в съответствие с Приоритет 1, Подприоритет 1.3 „Повишаване качеството и ефективността на здравните услуги” от Националната програма за развитие: България 2020 и ще допринесе за изпълнението на целите по Приоритет 2 „Здравеопазване” от Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 г.

VII. 3. Приоритет „Жилищни условия”

Оперативна цел: Благоустрояване на кварталите и районите, населени с лица от етнически малцинства, чрез регулиране на териториите и подобряване на съществуващата и изграждане на нова техническа инфраструктура, позволяваща деконцентрацията на тези компактни групи.

Цели за изпълнение:

1. Подобряване на жилищните условия в квартали с компактно ромско население, целящи осигуряването на осъвременена жилищна среда.
2. Отреждане на нови територии за жилищно строителство и създаване на условия за узаконяване на вече съществуващи жилищни сгради на база минимални стандарти с цел деконцентриране на компактните и обособени ромски квартали.
3. Актуализация/изработване на подробни устройствени планове на съществуващи и новоотредени терени, които обхващат зони с компактно ромско население, чрез продължаване на процеса на изработване на кадастрални карти и кадастрални регистри.
4. Проектиране и изграждане на техническа инфраструктура - водоснабдяване, канализация, улична мрежа и благоустрояване.
5. Изграждане, осигуряване на социални жилища за лица от ромски произход и други лица в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация на територията на област Пловдив.
6. Изграждане/реконструкция на обекти на социалната инфраструктура за целите на образованието, здравеопазването, културата и спорта.

Мерките за постигане на целите са заложени в Плановете за действие на общините от област Пловдив.

Общинските администрации съвместно с Регионален отдел „Национален строителен контрол“ към РДНСК ЮЦР са отговорни институции за изпълнение на целите в приоритет „Жилищните условия“.

Изпълнението на целите по приоритет „Жилищните условия“ е в съответствие с Приоритет 3, Подприоритет 3.8 „Интегрирано устойчиво градско развитие и укрепване функциите на поликентричната мрежа на градовете“ и Подприоритет 3.10 „Подобряване качеството на живот в селските райони“ от Националната програма за развитие: България 2020 и способства за постигането на Националната програма за реформи (2011-2015 г.). От анализа на състоянието на жилищните условия, в които живеят лицата в уязвимо социално положение, става ясно, че мерките за преодоляване на обективните обстоятелства ще се реализират чрез ОП “Региони в растеж”, Програмата за развитие на селските райони, националния и общинските бюджети.

VII. 4. Приоритет „Заетост“

Оперативна цел: Предоставяне на равни възможности за реализация на ромите на пазара на труда с повишаване на заетите сред тях чрез адаптиране на работната сила към професионалните потребности.

Цели за изпълнение:

1. Предотвратяване на риска от изпадане в бедност и социална изолация на представителите на ромската общност чрез заетост и подобряване на качеството на работната сила за заработка на доходи.

2. Осигуряване на достъп на ромите до пазара на труда и до различни инструменти и инициативи за самостоятелна заетост. Квалификация и преквалификация на безработни и заети роми в съответствие с нуждите на пазара на труда в област Пловдив;

3. Провеждане на обучения, насочени към безработни лица за придобиване на ключови компетентности с цел насърчаване на устойчива заетост.

4. Повишаване на доходите от труд чрез насърчаване на предприемачеството, стартиране и управление на собствен бизнес.

5. Насърчаване на социалния и гражданския диалог заедно с представители на работодателите, синдикатите, общините и организацията на ромската общност за осигуряване на конкретни механизми за устойчива заетост на роми в активна трудова възраст.

6. Активизиране на продължително безработни и икономически неактивни лица чрез насърчаване на трудовото медиаторство.

Мерките за постигане на целите са заложени в Плановете за действие на общините от област Пловдив.

Дирекция „Регионална служба по заетостта“ – Пловдив и териториалните дирекции „Бюро по труда“ в област Пловдив са водеща отговорна институция за изпълнение на целите в приоритет „Заетост“.

Изпълнението на целите по приоритет „Заетост“ е в съответствие с Приоритет 2, Подприоритет 2.1 „Осигуряване на възможности за заетост и за повишаване на доходите от труд“ от Националната програма за развитие: България 2020 и способстват за постигане на Националната програма за реформи (2011-2015г.) в изпълнение на стратегия „Европа 2020“ - цел 1 „Достигане на 76% заетост сред населението на възраст 20-64 г. до 2020 г.“ и цел 5 „Намаляване на броя на живеещите в бедност с 260 хил. души“.

VII. 5. Приоритет „Върховенство на закона и недискриминация“

Оперативна цел: Защита на гарантирани правата на гражданите, с акцент върху жените и децата, спазване на обществения ред, недопускане и противодействие на проявите на нетолерантност.

Цели за изпълнение:

1. Да се гарантира ефективната защита на правата на социално уязвимите малцинствени групи.
2. Да се осигури достойно съществуване и пълноценно участие в обществения живот чрез ефективно прилагане на политиките за интегриране на ромите.
3. Да се ползват принципите на равни възможности в общуването за преодоляване на културните бариери и дискриминационни нагласи в обществото.
4. Следване принципа за толерантност в междуетническите отношения под всички форми, включително спорт, културни и образователни дейности.
5. Интегриране на ромските жени чрез насърчаването им за активно участие във всички сфери на обществения живот.
6. Прилагане на услуги и насочващи мерки за гарантиране правата на децата чрез адекватна родителска грижа.

7. Засилване на институционалната и обществена нетърпимост към прояви на дискриминация и езика на омразата чрез подобряване ефективността на работа на МКБППМН и превенция в ранна младежка възраст на етническата нетърпимост сред децата.

8. Спазване принципите на равенство пред закона и недопускане от правораздаващите органи прояви на дискриминация, насилие или омраза, основани на етнически признак, чрез непрекъснато повишаване на капацитета им.

9. Ефективно прилагане на съществуващите в ЕС инструменти за успешното справяне с трафика на хора чрез ефективното прилагане на предвидените мерки в документите на ООН и Съвета на Европа.

10. Повишаване на правната култура за отговорно отношение към българските документи за самоличност във връзка с придобиването, ползването и съхраняването им.

Мерките за постигане на целите са заложени в Плановете за действие на общините от област Пловдив.

ОД на МВР – Пловдив и районните управления на МВР са водещи отговорни институции, както и всички държавни ведомства и местни институции, Комисията за защита от дискриминация, консултивативните структури съобразно техните компетенции за изпълнение на целите в приоритет „Върховенство на закона и недискриминация”.

Изпълнението на целите по приоритет „Върховенство на закона и недискриминация” е в съответствие с Приоритет 5 от Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 г., Националния план за действие по инициативата „Десетилетие на ромското включване 2005-2015 г.” и Националната програма за развитие: България 2020, Приоритет 6, Подприоритет 6.4 „Администрация, ориентирана към потребителите”.

VII. 6. Приоритет „Култура, спорт и медии”

Оперативна цел: Предоставяне на условия, благоприятстващи съхраняването и популяризирането на ромската традиционна култура, творчество и възможности чрез активно участие в културния и спортния живот на област Пловдив.

Цели за изпълнение:

1. Запазване и разпространяване на културните обичаи и традиции на ромите.
2. Използване на любителското изкуство сред ромите като условие за професионално изграждане и реализация.
3. Насърчаване на активните проявления на ромската общност в обществените и културните мероприятия.
4. Постигане на обществена интеграция на ромския етнос чрез спорта в различните му прояви.

Мерките за постигане на целите са заложени в Плановете за действие на общините от област Пловдив.

Регионалните структури на Министерството на културата и Министерството на образованието, младежта и науката са водещи институции при изпълнение на целите в приоритет „Култура и спорт”.

Медии

Оперативна цел: Обективно представяне на ромската общност в медиите, като се поставя акцент върху преодоляването на предразсъдъците и предубежденията спрямо ромите.

Цели за изпълнение:

1. По-добре информирано гражданство чрез медийното отразяване на актуалните проблеми, предизвикателствата на традициите към съвременността и постиженията на ромската общност във всички обществени сфери.
2. Създаване на условия за професионална реализация на журналисти от ромски произход.
3. Преодоляване на предразсъдъците и предубежденията спрямо ромите и противодействие на проявите на езика на омразата в средствата за масова комуникация.

Мерките за постигане на целите са заложени в Плановете за действие на общините от област Пловдив.

Регионалните печатни и електронни медии, ОССЕИВ към Областна администрация – Пловдив са водещи при изпълнение на целите в приоритет „Медии” в

сътрудничество с НССЕИВ, консултативните държавни структури и обществените национални медии.

Изпълнението на мерките по приоритет „Култура, спорт и медии” е в съответствие с Приоритет 2, Подприоритет 2.2 „Осигуряване на устойчиви, качествени и достъпни междуекторни услуги с цел превенция на социалното изключване”, Приоритет 3, Подприоритет 3.2 и 3.4, съответно „Развитие на устойчиви форми на туризъм и на културните и креативни индустрии в регионите” и „Подобряване на качеството и осигуряване на достъп до образователни, здравни, социални и културни услуги на регионите” от Националната програма за развитие: България 2020 и ще подпомогне хармоничното и балансирано развитие на област Пловдив в икономически и социален план чрез изпълнението на приоритет „Култура и медии” от Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 г.

VIII. МЕХАНИЗМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ И МОНИТОРИНГ

Изпълнението на Стратегията на област Пловдив за интегриране на ромите 2012-2020 г. се осъществява чрез междуинституционалната координация и междуекторното сътрудничество. Секретариатът на НССЕИВ е централно координационно звено в цялостния процес по областно планиране на национално ниво.

Стратегията на област Пловдив за интегриране на ромите 2012-2020 г. в механизма на координация и управление прилага интегрирания подход, при който на териториален принцип едновременно се предприемат мерки и обединяват ресурси по различни приоритети, съобразени с местните особености и нужди, включително на най-нуждаещите се, с цел постигане на отчетлива промяна на конкретното населено място и неговите жители.

Концептуалната рамка на Стратегия на област Пловдив за интегриране на ромите 2012-2020 г. се изгражда върху формулата за ефективно управление: информация - диагностика – стратегия – ресурси – екип – координация – резултати – мониторинг.

В механизмите за управление се съблюдава обвързаността между процесите на целеполагането и планирането на дейностите и ресурсите в общинските планове за действие на територията на област Пловдив.

Последователната реализация на конкретните мерки и дейности посредством планиране, организация, управление, координация и изпълнение включва ясно определяне на отговорностите на всички участници в процеса на областно планиране.

За проследяване изпълнението на заложените мерки се обособява Оперативен екип за мониторинг и оценка към Областния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционни въпроси - Пловдив, което пряко отговаря за процеса по изпълнението на Стратегия на област Пловдив за интегриране на ромите 2012-2020 г. и включва представители от всяка община и институция, ангажирани с подготовката и координацията в изпълнението на местните планове за действие и програмите на териториалните органи. Оперативният екип за мониторинг и оценка разработва система с основни показатели за измеримост на прогнозните дейности с действителните резултати. Задълженията на Оперативния екип за мониторинг и оценка се регламентират със заповед на Областния управител на област Пловдив, които се включват в длъжностните характеристики на ангажираните лица. Обобщеният мониторингов доклад за изпълнението на плановете за действие на общините на територията на област Пловдив се изготвя до 20 февруари на всяка календарна година и се предоставя на Секретариата на НССЕИВ.

Стратегията на област Пловдив за интегриране на ромите 2012-2020 г. и общинските планове за действие са отворени документи, които се адаптират към променящите се условия, новите потребности и възможностите за развитие за постигането на устойчиви резултати.

IX. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Стратегията на област Пловдив за интегриране на ромите 2012-2020 г. изпълнява интеграционната политика на Република България и предвижда подобряване на условията и качеството на живот на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация.

Интегрирането на ромите е непрекъснат и целенасочен процес, който комплексно отразява в развитие участието във всички приоритетни оси, поетите задължения и отговорности на всички ангажирани страни.

Стратегията на област Пловдив за интегриране на ромите 2012-2020 г. осигурява в дългосрочен план открит обмен с общинските планове за действие и НСРБИР в

Стратегия на област Пловдив за интегриране на ромите 2012-2020 г.

активирането на интеграцията на ромската общност чрез оказване на подкрепа и сътрудничество при идентифициране на проблемите и посрещането на потребностите ѝ.

Постигнатите въздействия се основават на практиката в изпълнението на действията и дейностите и са отправна точка в отчитането на приноса в приобщаването на ромската общност и социално уязвимите групи към икономическия, социалния и обществения живот на област Пловдив, което е от национално значение.

Стратегията на област Пловдив за интегриране на ромите 2012-2020 г. е конструктивна платформа, която се утвърждава от Областния управител на област Пловдив след съгласуване с Областния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционни въпроси.